СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 124. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, четвер, 29-го травня 1947. No. 124. JERSEY CITY and NEW YORK, Thursday, May 29, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ в злуч. держ. америки ПЯТЬ ЦЕНТІВ закордоном Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS in the U. S. of AMERICA FIVE CENTS elsewhere

ПРЕЗИДЕНТ ЗА ОДНУ ПОСТІЙНУ ВЛАДУ ДЛЯ БУДОВИ ДОМІВ

Вашингтон, 28 травня. — Президент Труман вислав конгресові плян для злуки різнородних федеральних агенцій в одну постійну Федеральну Фінансову Раду для Домів і Мешкань. Коли конгрес не відкине цеї пропозиції, то вона ввійде в життя впродовж двох місяців. Це вже третя подібна пропозиція президента, предявлена конгресові цього року. Коли б теперішня пропозиція втрималася, тоді розбудова нових домів і мешкань була б одним з великих державних завдань на десятиліття — твердить президент Труман. За його пляном розбудова нових домів була б виконувана приватними підприємцями, одначе під наглядом федеральної агенції.

ПЕРЕДБАЧУЮТЬ ПІДПИСАННЯ РОБІТНИЧОГО ЗАКОНУ ПРЕЗИДЕНТОМ.

Вашингтон 28 травня. — Серед найближчих дорадників президента Трумана панує переконання, що він підпише робітничий бил Тефта-Гартлія, коли цей перейде всі потрібні законні ступні. Таке переконання панує мабуть і серед конгресових кол і тому представники палати репрезентантів показують свою уступчивість у користь постанов сенатського билу, який є лагідніший, ніж бил палати.

Підчас побуту президента при боці його критично хворої матері ніхто не пробує на нього впливати за підписання билу, зате йде ввесь час розмова з його дорадниками. Не зважаючи на становище президента, оба автори робітничих законопроєктів, а це сенатор Тефт і репрезентант Гартлі, хочуть довести до того, щоб законопроект перейшов такою більшістю голосів в обох палатах, щоб не було потрібно боятися вета президента.

АЙЗЕНГАВЕР ЗА ВИКЛЮЧЕННЯ ВІЙНИ.

Ню Йорк. — „У світі, в якому існують взаємнозалежні держави; коли то люди розуміють причини війни і відчувають відповідальність за її вибух, війна може прийти, одначе вона перестане бути постійним явищем, звязаним з існуванням теперішнього суспільного ладу" — оце зміст промови ген. Двайта Д. Айзенгавера, начальника генерального штабу. Цю промову виголосив він на обіді представників товариств обезпечень від огню. На погляд Айзенгавера для усунення війни як постійного явища, потрібна є зорганізована акція кожної частини людства і кожної одиниці, спільно з їхніми урядами.

МАТИ ПРЕЗИДЕНТА ПРИХОДИТЬ ДО СИЛ.

Ґрендвю, Мо. — Перший раз від свого прибуття до своєї смертельно хворої 94 літньої матері ще 17 травня, президент Труман виявив надію, що його мати може подужати і він може вернутися до праці в Білім Домі. Дехто думає, що президентова мати подужала від зажиття нової сировиці, яка наспіла літаком з Ню Йорку, одначе її лікарі нішо про це ни говорять.

ВІДПРАВИЛИ ТИСЯЧУ ОСІБ З ФЕДЕРАЛЬНОЇ СЛУЖБИ.

Вашинґтон. — Бюро Міжнародніх Інформацій та Культурних Справ при департаменті стейту вислало повідомлення до 1,000 осіб, зайнятих у цьому Бюрі, що їхня служба кінчиться за 30 днів від отримання повідомлення. Це сталося тому, що конгрес не ухвалив фондів на утримання Бюра. У ньому працюють знавці різних мов і відносин в краях цілого світу. При складанні радіопрограми „Голос Америки" працювали знавці 26 мов. Програма в російській мові буде йти дальше, як подають пресові звідомлення.

СТАСЕН ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ ДО ПРАВИБОРІВ.

Вашинґтон. — Бувший губернатор стейту Висконсин, Гаролд Е. Стасен, який самий заповів свою кандидатуру на президента в Републиканській Партії, робить приготування до правиборів зі своєї партії у своїм стейті. Головою організації, яка переводить агітацію за Стасена, є сенатор Джозеф Р. Мек Карті. Правибори відбудуться 6 квітня 1948 р., отже Стасен приспішує агітацію.

НАСТАВНИКИ ФОРДА НЕ ХОЧУТЬ ЮНІЇ.

Бофало, Н. Й. — Управа місцевої фабрики Форда оприлюднила, що 52 „форманів", із загального числа 60, виступили з юнії „формен Асошіейшен оф Амеріка". Наставники підписали заяву, що вони вважають себе за приналежних до управи фабрики й тому не можуть бути членами юнії.

„ТРИВИДНІ" СОЧКИ ДЛЯ ФОТОГРАФІЇ.

Рачестер, Н. Й. — В досвідній лябораторії флоти випробовують сочки для фотографії, які пускають світло в трьох розмірах. „Тривидні" сочки роблять фотографічні знимки в такий спосіб, що можна бачити, що діється довкола і поза образками.

Члени Конгресу за окремий мир з Німеччиною й Японією

Вашингтон, 28 травня. — за провіркою газетних кореспондентів, члени обох палат конгресу схиляються до погляду бувшого президента Герберта Гувера, що треба приступити негайно до заключення миру з Японією без участи Росії і поробити підготову до сепаратного миру з Німеччиною. Вони кажуть, що секретар стейту Джордж С. Маршал висловив подібний погляд у приватній розмові ще перед тижнем.

Гувер зізнавав як свідок перед підкомісією палати і предявив точки, як приспішити відбудову господарки в Европі. Як головну причину нещастя Гувер навів переводження колективізації в більшій частині країв Европи, саме в тому часі, коли 90% харчів для Европи приходить з країн, які мають капіталістичний лад. На його погляд Німеччина могла б стати самовистарчальною економічно, коли б Росія й Франція хотіли співпрацювати з Америкою й Англією при її відбудові. Ці погляди виявив Гувер перед підкомісією департаменту війни, яка передумує пляни для прохарчування Німеччини коштом $725,000,000 на найближчий рік.

ЗАРАХОВУЄ АМЕРИКУ ДО ТРЕТОРЯДНОЇ ПОТУГИ В ПОВІТРІ.

Вашингтон. — Конгресмен Джордж Г. Бендер з Огайо оцінює Злучені Держави як третю повітряну потугу від часу покінчення війни. „Достовірні звідомлення виказують, що на першім місці находиться Росія, а за нею йде Англія", твердить Бендер. Він заявив перед кореспондентами, що недавній удаваний напад з повітря на Ню Йорк виказав, як незабезпечене є це місто й побережжа проти можливого справжнього военного наїзду з повітря.

КОМУНІСТИЧНА СИЛА В ЕВРОПІ.

Ню Йорк. — За звідомленням агенції Юнайтед Прес показується, що вплив комуністів в Европі є два з половиною разів більший, ніж їх справжня сила. Комуністи опанували 7 країн в так званій советській сфері впливів, є поважним політичним чинником в трьох великих державах західної Европи, а це в Німеччині, Франції й Італії, і є язичком в рівновазі сили принаймні в двох державах, а це в Австрії й Фінляндії. Загалом їх вплив при голосуванні в країнах Европи є вісім раз більший ніж число партійних комуністів.

Український Комітет в Інсбруку випровадив большевиків з рівноваги

СОВЕТСЬКА НАПАСТЬ НА ФРАНЦІЮ. ДОМАГАЮТЬСЯ РЕПАТРІЯЦІЇ СКИТАЛЬНИКІВ. БОЯТЬСЯ АМЕРИКАНСЬКИХ БАЗ У ФРАНЦІЇ. РОЗВЯЖУТЬ УКРАЇНСЬКИЙ КОМІТЕТ В ІНСБРУКУ.

Париж, 27 травня. Советський Союз виступив сьогодні з двома закидами проти французького уряду і французьке міністерство закордонних справ витратило багато часу, щоби відбити советську напасть. Місцева советська амбасада проголосила заяву, в якій обвинувачує Францію в нарушенні советсько-французького договору, відкидаючи советське домагання видачі їм біля 12,000 скитальників з французької зони Австрії та дозволяючи їм в додатку протибольшевицьку пропаганду. Рівночасно Московське радіо виступило з обвинуваченням, мовляв французький уряд веде таємні переговори з Америкою в справі відступлення Злученим Державам морської і повітряної бази в Марселі, в заміну за евакуацію американських військ з країни та за нову американську позичку. Після проголошення советського обвинувачення в справі скитальників, французьке міністерство закордонних справ негайно видало офіціяльне спростовання, стверджуючи, що Франція точно виконала постанови советсько-французького договору з червня 1945 щодо скитальників у своїй зоні в Австрії. Заперечено советське твердження, мовляв, французький комендант не дозволив советським офіцерам відвідати табори скитальників. Рівночасно стверджено, що французькі окупаційні власті в Австрії „ніколи не толерували пропаганди скитальників проти урядів країн їх походження", додаючи, що видано розпорядження про розпущення Українського Комітету в Інсбруку та подібної організації російських емігрантів, яких підозрівалося, що ведуть таку пропаганду. Міністерство закордонних справ теж рішучо заперечило обвинувачення московського радія щодо таємних французько-американських переговорів. На французькій території находиться зараз не більше 2,000 американських вояків. Звертається увагу, що видвигнені сьогодні советські обвинувачення були першим того рода виступом проти Франції. Большевики бояться, що американські кредити Франції, збільшені в останньому позичкою 250,000,000 долярів від Банку для Відбудови, не позбавлені стратегічних мотивів та що Злучені Держави намагаються перемінити Францію в заборolo проти комунізму, як це вже зроблено з Грецією.

ВЕЧІР УКРАЇНСЬКОЇ ПІСНІ І ТАНЦЮ В ЕСПАНІЇ.

Мандрид, 4 травня. Пятьособова „колонія" звільнених недавно з тюрми українців в Евпанії збільшилася в останньому трьома десятками українських студентів, яким старанням міжнародньої католицької студентської організації „Пакс Романа" признано стипендії на Мадридському університеті. Протягом відносно дуже короткого часу українські студенти в Еспанії не тільки потрапили влаштуватись без будької допомоги зі зовні, зорганізувавши своє студентське товариство „Обнову", але сьогодні вже мали свій перший публичний виступ, що закінчився незвичайним успіхом. Старанням згаданої „Обнови" відбувся „Вечір української пісні і танцю", а простора заля т. зв. Верховної Ради Наукових Дослідів не могла помістити великої публики, головно з круга мадридських інтелектуалів, що моють великий пієтизм до української пісні ще з часів гостювання там Української Капелі Кошиця. Український студентський хор, хоча невеличкий, бо має тільки 26 співаків, відспівав 10 пісень композицій Лисенка, Ревуцького, Кошиця, Недільського, Котка та інших, а студентська група танцюристів показала еспанцям два українські національні танці. В Еспанії перебуває тепер о. Когут, що з доручення епископа Бучка пробує виєднати дальші стипендії для українських студентів. Українські Богослуження, які править о. Когут та під час яких співає студентський хор, є великою атракцією і місцеві церкви часто не можуть помістити вірних, що олушевляються українським церковним обрядом.

З.У.А.Д. КОМІТЕТ ПРИЗНАВ $10,707 НА СПРОВАДЖЕННЯ 50 СИРІТ.

В доповненні до вчерашнього повідомлення про збори директорів ЗУАДКомітету подається, що ці ж збори ухвалили виплатити $10,707 на спровадження біля 50 українських сиріт з европейського скитання до Америки. Ця сума буде виплачена Сестрам Василіянкам у Факс Чейс, Па., які перебирають на себе піклування спровадженими сиротами.

АМЕРИКАНСЬКА АРМІЯ ГОТОВА ПЕРЕБРАТИ ПІКЛУВАННЯ СКИТАЛЬНИКАМИ.

Лейк Соксес, Н. Й., 25. травня. — Бувший головнокомондуючий американськими окупаційними силами в Німеччині, ген. Джозеф Т. МкНарні, заявив сьогодні, що Американська Армія в Австрії і Німеччині готова перебрати піклування скитальниками в своїх зонах, якщоб після розвязання УНРРА нова Міжнародня Організація для Скитальників не була в стані перебрати цих завдань. Ген. МкНарті є тепер американським представником-сеніором у Комітеті військового штабу О. Д.

ПОЛІТИКА БРИТАНІЇ НЕ ЗМІНИТЬСЯ

ЛЕЙБУРИСТСЬКИЙ УРЯД ОБСТОЮЄ РІШУЧІСТЬ У ВІДНОШЕННІ ДО СОВЄТІВ ТА СПІВПРАЦЮ З АМЕРИКОЮ.

Маргейт, Англія, 27. травня. — Тут відбувається річна конференція урядової Лейбуристської партії. На сьогоднішніх нарадах премієр Атлі рішучо заперечив закиди „збунтованих" лейбуристських членів парляменту, мовляв британська політика є тепер на послугах Америки. Характеризуючи британсько-американські стосунки премієр Атлі заявив, що британська політика звязана з американською тільки в тому випадку, як іде про намагання „допомогти усім людям до самоуправління та до піднесення економічного добробуту". Під час вибору до партійної екзекутиви велику перемогу відніс міністер закордонних справ Бевин, що з черги вказувало б на бажання партії продовжувати та скріплювати дотеперішню рішучість британської закордонної політики у відношенні до Советського Союзу. На конференції винесено цілий ряд важливих постанов, головно як іде про британську колоніяльну політику.

ФРАНЦУЗЬКІ РОБІТНИКИ ВІДКЛИКАЛИ СТРАЙК.

Париж, 28. травня. — Провідники 85,000 французьких робітників в газівнях та електрівнях відкликали сьогодні заповіджений демонстраційний страйк, договорившись з міністром праці, що уряд розгляне і полагодить зажалення та вимоги робітників в часі до 8-го жервня.

СОВЄТИ ПОГОДЖУЮТЬСЯ НА РОЗМОВИ В СПРАВІ ІТАЛІЙСЬКИХ КОЛОНІЙ.

Лондон, 27. травня. — Британське міністерство закордонних справ повідомило, що советський уряд прислав довгоочікувану відповідь на запрошення взяти участь в розмовах чотирьох великодержав в справі італійських колоній. Большевики прийняли запрошення і їх на конференції, дата якої ще не визначена, заступатиме, правдоподібно, советський амбасадор в Лондоні.

РОЗСТРІЛЯЛИ ДВОХ ПОЛЯКІВ ТА ПОВІСИЛИ 20 НАЦІСТІВ.

Ляндсберґ, Німеччина, 27. травня. — Сьоґодні тут розстріляно двох поляків, засуджених американським військовим трибуналом за звичайні злочини, поповнені над німцями. Безпосередньо після того повішено 20 німецьких націстів, що були сторожами концентраційного табору в Маунтгаузен та вбивали й знущалися над інтернованими. Завтра мають повісити ще 27 націстів з тої самої групи. Між страченими є, крім німців, теж австрійці, чехи, мадяри і югославы. Вирок виконав відділ американських вояків.

ІТАЛІЙСЬКІ СТАРАННЯ ПРО АМЕРИКАНСЬКУ ДОПОМОГУ БЕЗУСПІШНІ.

Рим, 27. травня. — Тут наспіли вістки, що місія італійського посла Івана Маттеа Льомбардо у Вашингтоні в справі американської фінансової допомоги для Італії готова провалитися. Італійський уряд дістав повідомлення, що місія Льомбарда натрапляє на труднощі з огляду на недавний виступ італійського комуністичного провідника проти Сомнера Велса та проти американського народу взагалі, як теж з огляду на невияснену ще кризу італійського уряду та непевне внутрішнє положення в Італії.

ЧОРЧИЛ НАЙПОПУЛЯРНІШИЙ В НІМЕЧЧИНІ.

Герфорд, Німеччина, 27 травня (ЮП). Переведена тут британцями анкета виявила, що найбільшу популярність у Німеччині має Винстон Чорчил. На другому місці є Сталін, на третьому Папа, а на четвертому президент Труман.

СИРІЯ І ЛИВАН ДОГОВОРЮЮТЬСЯ В СПРАВІ АМЕРИКАНСЬКОГО НАФТОПРОВОДУ.

Дамаск, Сирія, 27. травня. — В найблищу суботу мають зустрітися міністри Сирії та Ливану і „дуже правдоподібно", що вони договоряться в справі поділу доходів з американського нафтопроводу, що мав би переходити через їх країни зі Савдівської Арабії, заявив сьогодні премієр Сирії. Згаданий американський нафтопровід буде найбільший в світі.

БОЛЬШЕВИКИ ПРОГРАЛИ „ФАШИСТСЬКУ" СПРАВУ В О.Д.

Лейк Соксес, Н. Й., 27. травня. — Советський представник в підкомітеті О. Д., що підготовляє світову конференцію свободи інформацій і преси, Й. М. Ломакін, програв сьогодні свою цілоденну словну „битву" за признання „боротьби проти фашизму" за окреме зобовязання світової преси. Советську резолюцію в цій справі відкинено.

ПАТРІЯРХ АЛЕКСЕЙ ПОЇХАВ ДО ПАТРІЯРХА НІКОДИМА.

Москва, 27. травня (АП). — Московський патріярх Алексей виїхав сьогодні до Румунії, на запрошення румунського патріярха Нікодима. Причини і цілі відвидин не подано.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодинокe число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з понеділка (з англійською Частиною):		Monday's issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ВІДРАДНІ ВІСТІ

Від довшого часу надходили до нас з української скитальщини в Европі такі відомості, головно газетні, а теж і листовні, що завдавали суму, коли думати про ту велику ролю, яка спала на нову українську еміграцію. Ця еміграція покинула Україну не так на те, щоб ратувати своє життя, але щоб ширити в світі правду про Україну і цею працею допомагати тим, що на рідній землі остали і продовжують визвольні змагання; одні видержуючи на своїх становищах, другі з крісом. Та тепер, куди далі, не зважаючи на що раз тяжчі життєві умовини, кладе ця еміграція що раз сильніший натиск на властиве її призначення. Звідси і серіозне намагання ліквідації різних „болячок” української нової еміграції, про що довідуємось з таких часописів як „Час” чи „Українська Трибуна”, що до нас вряди-годи доходять.

Уже сам факт, що пишеться про ці речі в спокійний і розважний спосіб, дає надію, що атмосфера прочиститься згодом від нездорових елементів, енергійні й розважні сили таки візьмуть усюди верх і таким чином нова українська еміграція зможе гідно репрезентувати перед світом український нарід та українську справу.

„Грізні явища”, про які пише „Українська Трибуна” з 20 березня б. р. є в кожній цього роду еміграції. Теж і така українська еміграція, як американська, мусіла перетерпіти не одну „болячку”, як і мусіла з не одною звести боротьбу, виходячи з цього заложення, що по тім, як тут поводяться українські емігранти, чи навіть тут роджені їхні діти, судитимуть американці весь український нарід.

Нова українська еміграція в Европі зявилась в інших часах і обставинах, більше складних, тому і має більше болячок. Крім цього, сама вона, як це слушно підкресляється, дуже різноманітна й нерівна під оглядом інтелектуальним, освітним, фаховим і моральним. У такій масі, в якій, як пишеться, є теж елементи, яких саме українське село ще до війни радо було б позбулось, можуть траплятись навіть зрадники. Як від такого лиха не були свобідні навіть давні еміграції, так що ж говорити про новітні часи, здеморалізовані большевизмом та націзмом. Тому добре, що свідома українська еміграція в Европі працює над тим, щоб відокремити себе цілковито від різних поганих елементів. Теж добре, що до „болячок” враховується теж і справу молоді, бо коли болячкою є ця проблема навіть в спокійній та багатій Америці, то що ж доперва говорити про молодь, що перейшовши через комуністично-гітлерівське пекло, опинилась в нових обставинах, теж важких і нездорових.

Не думаємо тут входити ближче в усі болячки української скитальщини в Европі, які, мимоходом кажучи, різно можна розуміти та на різні лади толкувати. Головне те, що люди беруться за серіозну ліквідацію тих недомагань, маючи перед очима високе післанництво української нової еміграції, а це добре, дуже добре.

Араби про Палестину

Дальша судьба Палестини залежить тепер у значній мірі від висліду праці спеціяльної Комісії для Палестини, настановленої 15. травня Асамблеєю Обєднаних Держав. Ця Комісія зможе покористуватися матеріялом і аргументами обох національних груп, які замешкують Палестину. Одна і друга сторона вже зясували своє становище прилюдно перед Асамблеєю Обєднаних Держав. Перший заговорив представник Арабської Високої Комісії Генрі Каттан, тому зачнемо від його аргументів, обмежуючись до найголовнішого.

Перед першою світовою війною — пригадує Каттан — Палестина була складовою частиною Турецької імперії і то як частина провінції Сирії. Палестина мала тоді чисто арабський характер, хоч там жили в малій кількості ще й інші національності, як жиди, вірмени курди. У 1914 році жидів було в Палестині 6—7 відсотків, разом коло 50,000. Адміністрація Палестини була в руках арабів, хоч під турецькою владою. Араби змагали до незалежности чисто арабських провінцій і тому, коли прийшла війна, Англія хотіла використати арабські змагання для розбиття Туреччини. Так прийшло в 1915 р. до так званої декляраціі МекМагона, який був британським Високим Комісарем у Єгипті. Генрі МекМагон заявив королеві Гусейнові з Геджасу що Велика Британія готова признати і піддержувати незалежність арабів на всіх землях, на котрі вкаже шериф Мекки, тобто король Гусейн.

Одначе 2. листопаду 1917 уряд Великої Британії видав Декляраціію Балфура без згоди й без відомости арабів (якою обіцював жидам створення Жидівської Батьківщини в Палестині). Коли араби довідалися про це і почали сумніватися в щирість аліянтських запевнень, тоді британський уряд вислав „послання Гогарта” до короля Гусейна, а в ньому впевнив арабів, що жидівська справа буде лише настільки наладнана в Палестині, на скільки її можна буде погодити з „політичною й економічною свободою арабського населення”.

Після ще одного запевнення Британії прийшла спільна англо-французька декляраціія з листопаду 1918 р., що обі згадані потуги настановлять уряди в Сирії й Іраку, складені з місцевого населення. Зогляду на таке запевнення араби напружили всі сили, щоб помогти Аліянтам віднести перемогу над Туреччиною і в червні 1918 р. арабська армія ввійшла до Палестини.

Коли президент Вилсон проголосив засаду самовизначення народів і вона ввійшла в чартер Ліги Націй як 22. точка, тоді Ліга Націй передала Великій Британії мандат над Палестиною з дорученням ввести в життя Декляраціію Балфура всупереч постанові 22. точки Ліги Націй. Мандат мав бути лише переходовою формою адміністрації над Палестиною, а опісля Палестина мала дістати свій уряд.

Саме тому, що Палестина не діждалася справедливого вирішення, почалися у ній клопоти, получені з домашньою війною і проливом крови. Коли створено Обєднані Держави, то в грудні 1946 року прийнято постанову, щоб переселення переміщених осіб відбувалося за згодою інтересованих країн. Одначе, не зважаючи на всі запевнення й обіцянки, до Палестини напливали все нові жидівські імігранти, і хоч в 1918 р. було там лише 50,000 жидів, то тепер є їх там понад пів мільйона, а арабів 1,200,000.

Араби противляться створенні Жидівської Батьківщини в Палестині не з якихось расових упереджень до жидів; вони були б противні кожному новому рухові, який має на цілі забрати з рук арабів їхній край і віддати його кому іншому. Так само противляться араби новій іміграції до Палестини не тому, що туди приходять жиди, а тому, що вони мусять бути противні всякій масовій іміграції. Тому, що жидівську іміграцію до Палестини злучено з творенням Жидівської Батьківщини, то це робить цю справу ще труднішою. Отже без огляду на це, чи іміграція жидів до Палестини є легальна чи нелегальна.

Коли жиди покликують ся на те, що вони мали в своїх руках Палестину перед 2,000 роками, то цей аргумент не є стійний, бо історії не дається завернути навіть і на 20 літ взад. На підставі чартеру Обєднаних Держав араби домагаються здійснення своїх надій і признання незалежности Палестини з демократичним урядом. Вже найвищий час, казав Каттан, щоб найвище міжнароднє тіло покінчило з політикою, яка наносить шкоду етнологічній і політичній будові цеї країни.

У відповідь на промови жидівських представників перед Асамблеєю Обєднаних Держав у понеділок 12 травня другий представник арабів, Емил Горі, подав ще такі аргументи:

Араби жили дружно з жидами аж до Декляраціі Балфура з р. 1917. Коли сіоністи зречуться своїх претенсій до творення Жидівської Батьківщини в Палестині, тоді знову повернуть мирні відносини. Лише тому, що жиди почали переводити свої пляни в Палестині, прийшло до револьти арабів проти Британії в рр. 1937-1939. На ділі ідея Жидівської Батьківщини не є противна ідеї незалежної Палестини, одначе треба повернути до декляраціі Британії з рр. 1922 і 1939, що Жидівська Батьківщина це не значить те саме, що жидівська держава. Одна третина жидів, що тепер є в Палестині, не може панувати над двома третинами арабів. Араби мають право до незалежности як своєї держави, бо це було запоручене чартером Ліги Націй. Для осягнення цеї цілі конечним є стримання жидівської міграції до Палестини. Англія впродовж 20 літ вела політику, щоб відібрати арабам Палестину й дати її іншому народові. Коли араби хочуть боронити запоручених їм прав, тоді проти них кидають бомби і ще більше жидів привозять до Палестини.

Оці аргументи діждалися сильної відповіди з боку жидівського представника, про що іншим разом.

Микола Чубатий.

НЕВМІРУЩА УКРАЇНА

Коли розвалилися закратовані стіни советської тюрми та українці, що чверть століття прожили під Советами, зустрінулися з хрещеним народом західної Европи та зі своїми братами з поза Советів, перше питання, яке млоїло душу свідомого українця, було: чи є ще на Східній Україні національно свідомі українці? Чи не звела вже червона Москва України до свідомости з часів другої половини 19-го століття з тисячами нововихованих червоних советських малоросів, що хоч звуть себе українцями, ними вже на ділі не є?

Такі думки мусіли насуватися всім українцям з позасоветського царства. Як могла — думали люди — заціліти там українська національно свідома одиниця по чистках шумськівців та волобуївців ще в двадцятих роках. Що могло остати з української інтелігенції по її розгромі 1930 року та по перманентнім нищенні українських інтелектуалів по 1930-тім році аж до вибуху другої світової війни? Хто міг заціліти з українського активу, селянства та робітництва, по штучно створенім советською ладою голоді в Україні в роках 1932 а 1933? Бо ясно, що першою жертвою большевицького погрому в Україні падали, крім інтелігенції, найсвідоміші селяни, остоя українського визвольного руху.

Доходили відомості, що під позором нищення останків троцькізму, правої та лівої опозиції в Советах 1937 большевики зліквідували в Україні тисячі вчителів та других державних службовців. Певно, що національно свідомий українець вірив, що з української маси, як зі здорового кореня відродиться колись знов українська нація, та зі стятого московською сокирою українського пня виросте по десятках років новий кріпкий український дуб. Одначе по таких гоненнях українства можна було припускати, що це може статися не скоро. Так думала більшість українців поза межами советської тюрми. На щастя було інакше. Та куди краще, як ми собі тут представляли.

Поміж добровільними та мимовільними емігрантами зі східної України в західній Европі появилися тисячі людей національно не тільки свідомих, але гарячих патріотів. А нині показується, що й мільйони тих, що лишилися на рідних землях, це були такі самі палкі патріоти та віддані сини поневоленої батьківщини, яким пощастило пережити московсько-червоне лихоліття. Найменша полегча з боку Кремля скоро роздмухала причаєну іскру, що розпалила підсоветську масу полумям української національної свідомости. І під советським терористичним режімом Україна показалася невмірущою. Національна свідомість стала вже власністю мільйонів мас та ніяка чистка ні терор не в силі вже задавити прагнення українського народу бути повним господарем на рідній землі.

Що розбудило на ново полумя української національної свідомости?

Не можна дивуватися диктаторові на Кремлі, що він припинив висилку свобідних інформацій а навіть советської літератури закордон. Хто знає советську дійсність та вміє розшифровувати навіть офіціяльні советські звідомлення, той може з них багато навчитися. Так само відоме звідомлення Микити Хрущева, про чистку в Україні, що таки передісталося поза залізну заслону, давало зовсім виразний образ советської повоєнної дійсности. Воно теж сказало нам чому Микита Хрущов завалився та до влади над Україною прийшов Лазар Каганович.

Предсідник або голова районового виконкому, себто виконавчого комітету рейонових Советів, це щось так, як за передвоєнних часів староста. Він виходив на такий уряд через всі фільтри комуністичної партії, по апробатті центрального комітету комуністичної партії України, генеральним секретарем, якої, себто правдивим диктатором України, був той сам Микита Хрущев, права рука Сталіна. Коли ж й по таких скомплікованих фільтрах партійного підбору людина стала „неблагонадьожною”, то вже є зле. А вже є прямо катастрофально зле, коли дві третини тих вибранців комуністичної партії, що формально з волі трудящого народу, а на ділі з волі партії, дістали свій пост, а тепер треба усувати. Це показало, що Кремлеві справді зачинає вихоплюватися в Україні влада з рук. Партійні люди вже охолонули від терору та зачали правитися по свому, опираючися на маси недавного воящтва, оборонців країни.

Коли голови виконкомів вже неблагонадьожні для Кремля, то що думати про нищі чини, що думати про рядових членів советів? Що думати вкінці про маси советських громадян, коли начальство вже таке ненадійне?

Останнє звідомлення Микити Хрущева, що попередило його упадок, говорило про відродження українського націоналізму в Україні, що віджили погляди Грушевського на відношення України до Московщини. Звідомлення Хрущева потвердило одну добре відому в історії правду, що всяка боротьба фізичного насилля з ідеєю є цілком безнадійною. Переможцем мусить вийти все ідея. Колись римські імператори так само як Совети сьогодні могутною машиною своєї державної влади переслідували християн, а мимо того хрестіянство вийшло переможцем на руїнах самої римської імперії, диктаторів та насильників. Сотки літ боролися імперіялісти всіх часів з визвольними рухами поневолених народів та й все не вони вигравали, а поневолені, куди слабші народи. Історія ірляндців, поляків, чехів, гіндусів та других народів хиба надто переконливо про це говорить.

Не інакший теж може бути вислід боротьби большевиків з українським народом. По стороні большевиків стоїть грубе насилля, що скорше чи пізніше мусить заломатися. По стороні українського народу стоїть ідея бути вільною нацією та незалежною від чужоземного панування. Хто в силі мірятися з тою ідеєю, коли вона вже стала власністю мільйонів? Це справді боротьба з вітраками.

Що розбудило приспану та прибиту червоним горем національну активність українців під Советами? Український активізм в деякій мірі розбудив таки сам Кремль в часі наїзду націстів на Україну. Користаючи з безмежної тупоумности націстів в українській справі, Кремль в смертельній тривозі за своє існування, вхопився газардної гри. Подібно як на Московщині Сталін став апелювати до московського патріотизму, на Україні большевики позволили апелювати до українського патріотизму, щоби тільки українські маси потягнути за собою та не дати їм йти на співпрацю з німцями. Зрештою, націстичний терор в Україні большевикам ту працю сильно облегчив.

(Докінчення на стор. 3-тій)

Ол. Луговий.

Дажбожі Внуки

I. НА ЧУЖИНІ МІЖ СВОЇМИ

41)

У хаті застали мужчин, покурювали у їдальні. Мати і Залужна поралися у кухні. На столі півфунтова бляшанка „Олд-Гум”, папірці у жовтих окладинках „Фоґе”. Ростислава припрохали підсідати до курева. Він відмовився, канадійського тютюну ще не пробував, має „Інґліш бленд” сигарети. Полапався по убранні — дарма хвалився! Аж чує, доброзичлива рука впихає йому в кишеню. Любе дівча, і такої дрібниці не забуло!...

З нею в двох перейшли до отвореної витальні. І тут стояло піяно. Не бачив за те радійового апарату, ні в місті, ні тут. Культурні люди за модою не женуться навиперердки. Не був він ворогом радія в Европі. На кораблі радіо-програми зненавидів. Ідіотичні мельодії з ще ідіотичнішими лібретто пісень, тріскучі оголошення про чуїнґом, лайфсейверс, мило, липстики, поучення, як прожити людині за два доляри тижнево. Про американське мистецтво у нього витворилося надто низка оцінка. Брудними, вульгарними йому видалися оті вихиляси, потрясання задами, наче б до сидження щось прилипло. „Мистецтво” чи артизм голого жіночого тіла, видно розрахованого на низькі інстинкти глядачів. Раз лише побував з матірю на такому концерті з танцями. Завивання орхестри дряпало по души мов пазурями, всі трясуться, крутять задами, навіть самий капельмейстер, якась крикилва співачка з пащекою від вуха до вуха. Танцюристки у брудних шовкових сукнях ніби, — ззаду замітає підлогу хвіст, спереду — голе тіло по саме нікуди... Інші вульгарно рухають бедрами, роздягаються на голо перед публикою, з одиноким листком на переді виставляють людям свої сумнівні принади... До кінця не висиділи. Мати говорила — що у тих жінок найбільш неморальне — так власне оцей фіговий листок. Тіло людини є тілом. Раз так виставляти свою наготу на показ за гроші — так прибрати уже й той листок!...

Перейшли в кімнату Ростислава і він обвів зором будуче сільське житло. Вузьке дівоче ліжко, столик, крісла, шафа на плаття з зеркалом у дверях, пару малюнків. Затишно і гарно, певно, простіше, як у місті. Все на місці, наче б власниця кімнати жила тут постійно. Різниці непомітні, хіба що гардини на вікнах заміняють прозорі блідо-жовтаві занавіски, та на столі, замісць електрики, велика нафтова лямпа під червоним абажуром. Вийшли на балкон, там посідали на сонці. Але знизу покликала їх мати.

— Годі там бавитися, діти!... Ходіть вниз, заграєте нам перед вечерею!

Засоромлені зійшли вниз. Відпрохувалися, та коли батько жартом приобіцяв, що до міста підуть пішки обоє, як що не заграють, — присіли молодята до піяна.

Кілька хвиль не йшло їм в лад. Соромилися сторонних людей. Запанували над собою — і в мельодію влялося велике чуття. Про слухачів забули. Сонце обсипало промінням їх постаті, гралося волоссям, творило сяєво довкола близенько до себе схилених голов, навмисне посунулося у вікна з цікавости. Поставали в дверях слухачі, на музик задивилися...

Затратили відчуття часу, зникла хата і люди в ній. Буяли у всесвітних просторах. Не зчулися, коли заспівали. Чисті голоси вибрували, переливалися тонами, затихали до ледви вловимого леготу води в потічку, птахами звивалися у височінь, до сонця. Срібними дзвіночками з височин лився грудний голосок Ірини, розтоками затихаючого грому вторував дзвінкий баритон Ростислава. Грали з памяти. Шуберт, Штравс, Бах, Бетовен, Ліст, Гайндт, Моцарт і Шопен. Прогреміло Ватерльо, Шопена (Ді лест чарч оф Наполеон). І вичувався в музиці тупіт полків гальопуючої кінноти, громи артилерії, гук крісів, брязкіт шабель, стогони поранених, вмираючих. Срібною павутиною снувалися сум і туга геніяльної людини, покананої спілкою світового гандлярства з азійським чорним безправям... По настрою — перейшли на сумний плач Лисенкових „Гетьманів”. Закінчили „Зіронькою”, сами собі акомпаніюючи на піяні. Співали і грали для самих себе. Слухачам не забороняли слухати з ласки. Адже не забороняють володарі на них дивитися підданим. Встали засоримлені, з діточим усміхом на устах, півприкритими віями очима...

— Боже мій! Наче святі! — зворушено шептала Залужна. Розчулена мати втирала хусточкою очи. Дивилися на музик зворушені мужчини... Панувала мовчанка.

— Ей, паничу!... Не довго ви, з панною Іриною будете з нами фармувати!... — врешті вимовив Залужний.

— Не кличте мене паничем! — попрохав Ростислав.

— А якже вас кликати?

— Кличте по назвищу, або по батькові: Ростиславом, або Любомиром Володимировичем... Котре імя краще подобається — тим і зовіть...

— Чи це не по московськи? У нас російські старшини по батькові один другого кликали! — сумнівався Гайдарук.

(Дальше буде).

о. Северин Сапрун.

КИРИЛО СТЕЦЕНКО
(1882-1922)
(У 25-річчя його смерти).

Народився 24. травня 1882 р. в селі Квітки, канівського повіту, київської губернії. Батько його Григорій був сільським малярем, одружений з дочкою місцевого діякона Івана Горянського — Марією.

Змалку помагав батькові — і виявляв непересічні спосібности до малярства. Дідові знова часто помагав у церкві — і ходив на крилос співати.

Його дядько, о. Данило Горянський, як ще був студентом теології, в часи свого побуту дома, учив його читати й писати. По укінченні Духовної Академії — став о. Данило настоятелем Софійської Бурси у Києві і забрав туди свойого 10-літного сестрінка Кирила. Тут у Софійській Бурсі під оком свого дядька о. Данила приготовлявся Кирило до духовної Семинарії. Крім того о. Данило посилає його до малярської школи відомого тоді київського маляра Мурашка. Кирило належав до бурсацького хору, а у вільних хвилях став самоучки пильно вправляти на фісгармонії й фортепіяні — і дійшов до деякої техніки. Уже тоді став він теж диригувати бурсацьким хором та зложив для хору перший свій твір „Христос воскрес".

В р. 1897 — як 15-літній хлопець здає іспит до київ. духовної семінарії. Щойно тут розкривається перед ним ширший горизонт для студіювання музики. Яко семинарист — попав вкоротці в члени знаного тоді київського хору при Михайлівському монастирі. Зверхником цього монастиря був епископ Сергій, українець, великий любитель співу, — який багато ложив на церковний хор. Дирігентом цього хору був тоді Іван Аполлонов, добрий знаток хорового співу. Був це й перший учитель музики К. Стеценка. Стеценко деколи заступав Аполлонова та вивязувався із задачі добре.

Найбільше значіння однак мало для Стеценка знайомство з Лисенком в р. 1900 в часі, коли якраз Лисенко готовився із своїм хором (із студентів і семинаристів) до артист. поїздки по Україні. Стеценко пристав до хору як член і корепетитор, а в р. 1902 перевів організ. працю до прогульки по Полтавщині й Київщині. Ц езнайомство мало для Стеценка переломове значіння: він тоді зрозумів, що його призначення працювати для укр. музики особливо ж хорової. В муз. творчости він переняв чимало основних прикмет і прінципів музичного стилю під форми його творчости (хорові обробітки пісень, сольоспіви). Лисенко високо цінив талан Стеценка і нераз казав: „Ось хто мене замінить по моїй смерти".

Менше більше тоді записався Стеценко на науку до проф. співу Василя Петрушевського, а на гармонію до Сергія Тележинського. Тоді й зачав він дещо творити. До його композицій з того часу належать: трія на мужеські голоси: „Бурлака", „В ночі на могилі", „Серед степу широкого" і церковні хори: „Благослови, душе моя, Господа, „Хваліте імя Господне", „Херувимська", „Милость мира", „Слава в вишних Богу". Більшість цих церковних творів остала в рукописах в архіві семонарської музичної бібліотеки. Рівночасно обробляв Стеценко також українські народні пісні. В 1903 році покінчив духовний Семінар і поїхав в село Стебне, коло Звенигородки, малював по замовленні церкву. По скінченню роботи вернув у Київ. Тут одержав посаду учителя співу в учительській і жіночій гімназії. Рівночасно вчиться у проф. Рибака від 1904 р. у муз.-драм. школі Лисенка, студіює у проф. Любомірського теорію, гармонію, контрапункт і форт. Одначе після 4 літ побуту у Києві зробив один з учителв на нього донос, що він поширює між шкільною молоддю „мазепинство" — і Стеценка перенесли на Донщину до м. Олександровська. По многих стараннях одержує посаду учителя співу спершу в хлопячій, а згодом і в жіночій семінарії в Білій Церкві, куди й переноситься.

Тут, ближче Києва — найшов зичливих людей, які допомогли йому знова вернути у Київ (1909), де дістав посаду вчителя співу у медичній школі. Крім праці у школі працює як музичний рецензент в „Раді", веде видавництво „Кобза" і працює у новозаснованім Музичнім Товаристві враз з Петрушевським і Кошицем. Твори цього часу є: 1½ дії з оп. Кармелюк (1906) оп. Івасик Телесик (1907-1910). Збірки колядок і щедрівок, романси та хори, збірник для школи „Луна".

Але не довго побув у Києві, бо не дозволила тим разом матеріяльна нужда і погане здоровля. Вже в р. 1910 переїздить на побут до свого дядька, о. Данила Горянського, до місточка Тиврова, де о. Данило був управителем духовної школи. Стеценко був там учителем співу один рік, потім за намовою о. Данила висвятився на священика і в р. 1911 переїхав на парохію до села Голово-Русава коло Фастова. Там був аж до року 1917.

По революції покликує Стеценка українська влада з другими музичними діячами (як Леонтович, Кошиць, Петрушевський і і.) до організування музичного відділу при Міністерстві Освіти. Енергія до творчої і організаційної праці віджила у Стеценка зі здвоєною силою. Він залишає посаду і переноситься в Київ. Під його проводом повстає по Україні много статутових хорів, в тім числі і перший зразковий Український Національний Хор у Києві, якого він сам стає першим з черги дирігентом. З хором цим відбув він першу артистичну поїздку по Україні. Тоді теж зложив він проект організації Державної Капелі, який влада приняла. Капелю організовано і вислано на чолі з Олександром Кошицем в подорож по Европі, а опісля й Америці. Та розквітові українського хору поставила таму трагедія українанської держравности. Цілий уряд опинився у вагонах, а з ним і Стеценко, залишаючи свою сімю у Києві. Це мандрівне життя тягнулося безконечно довго. З хором Кошиця доїхав Стеценко до Галичини, де весною 1919 р. побував у всіх містах, де концертувала Українська Республиканська капеля.*) Літом 1919 р. веде при Міністерстві Преси і Пропаганди окремий відділ „по організації хорів і капель" для приділювання їх до фронтових частин. До праці у цьому відділі реклямує між іншими з рядів Галицької Армії Гайворонського, Придаткевича і Н. Нижанковського. Тут докінчує свою чудовну картину (священник з хором) з Гайдамаків „молітесь братіє" — яку вивів в дні XI. 1919. в державнім театрі (Садовського) злученими хорами театру і камянецького національного хору.

З початком 1920 р. організує в Києві при „Дніпро-Союзі" капелю і обїжджає з нею майже цілу Україну. Повернувши з цеї поїздки у Київ в лютім 1921 р. застав тут голод і сейчас же з родиною перейшов на парохію до села Вепрік, коло Фастова. Тут підчас пошести плямистого гифу заразився підчас уділювання св. Тайн хорому і помер весною 1922 р. залишаючи жінку і троє сиротят.

Стеценко полишив у спадщині доволі велике число творів, з яких многі остали до нині в рукописах. Коли візьмемо під увагу обставину, — що він не пройшов систематичного музичного образовання, а з дебільша був самоуком, — а рівночасно приглянемося його творам, яким не можемо відмовити високих мистецьких цінностей — то з тим більшою пошаною мусимо віднестися до його великого вродженого талану і його передвчасну втрату мусимо приняти подібно як втрату Леонтовича, як важкий удар долі для української культури, тим важчий, що композиторів — і то добрих — у нас не багато.

По Стеценкові остало много творів, з яких на перше місце вибиваються твори хорові. Многі з них остають до нині в рукописах.

Долучаємо короткий перегляд найважніших його творів.

А). Церковні хорові твори:

1. Всеношня (міш. хор), 2. Літургії Нр. 1. і 2., 3. Ми таємно (Нр. 1.—6), 5. Хваліте імя Господне (Нр. 1—9), 6. Гармонізовані напіви Києво-Печерської Лаври, 7. Напіви церковного круга, 8. Панахида f-moll, (уважана за найзнаменитший твір Стеценка), (міш. і муж. хор), 9. Христос воскрес, 10. Задостойники, 11. Канти, 12. Псальми і м. і., 13. Колядки (церковні).

Б) світські хорові твори:

1. Могила, 2. Бурлака, 3. Рано на могилі (муж. тріо), 4. Рано вранці новобранці (муж. хор з баріт. сольом), 5. Заповіт, 6. Зійшов місяць високо.

II. Жіночі хори:

1. Червоная калинонька, 2. Рости, квіте.

III. Мішані хори:

а) оригінальні:

1. Сон, 2. До пісні, 3. Хмари, 4. Сійтеся квіти, 5. Усе жило, усе цвіло, 6. Сонце на обрії, ранок встає (слова Олеся), 7. Над нами ніч (слова Олеся), 8. Ніченько, нічко (сл. Чернявського), 9. Весонько, весно (сл. Коваленка), 10. Знов весна і знов надії (слова Лесі Українки), 11. Живи Україно, 12. Вкраїно мати, 13. Кантата Шевченкові, 14. Заповіт, 15. То була тихая ніч.

б) народні:

Колядки і щедрівки (5 десятків), на міш. і однородний хор).

IV. Сольоспіви.

а) на сопран:

1. Плавай, плавай мебедоньку, (з „Тополі" Шевченка), 2. Зустрітися, щоб зразу розлучитись, 3. Колискова пісня (в супр. скрипки і хору або фісгармонії і фортепіяну), 4. Ой гоп, чики-чики, 5. Сонечко.

б) на альт:

1. Тихо гойдаються (мецо-сопран), 2. На що, на що тобі питати.

в) на тенор:

1. Не смійся ти чорнобрива, 2. Ой чого, дівчинонько, засумувала, 3. Вечірня пісня (тенор або сопран), 4. О, не дивуйсь (серенада), (зі скрипкою або без), 5. Забудь мене, 6. Тихо гойдаються.

г) на барітон:

1. Кряче ворон, 2. І тихая хатиночка, 3. Небо з морем обнялося, 4. Цар Горох (Колись був славний цар Горох).

В. Музика до драмат. творів:

Про що тирса шелестіла; Полонянка; Івасик-телесик (діточа опера); Іфігенія в Тавриді; Бувальщина; Як ковбаса та чарка; Сватання на Гончарівці.

Г). Музика до „Гайдамаків" Шевченка:

15 вокальних номерів і інструментальних інтродукцій.

Д). Музичні шкільні підручники:

1. Шкільний співаник „Луна", містить кількадесять пісень на 1, 2 і 3 голоси з акомп. фортепіяну. 2. Виданий в 1918 р. „Початковий курс навчання дітей нотного співу" (методично-дидактичні матеріяли).

*) Був у Завадові в травні 1919 де довго балакав з пок. о. О. Нижанковським на теми співпраці усіх українських музиків.

НЕВМІРУЩА УКРАЇНА

(Докінчення зі стор. 2-гої)

Большевики позволили апелювати до українського минулого, самі позволили, а то й казали, писати та ширити між українцями червоної армії життеписи короля Данила, Богдана Хмельницького, а навіть полковника Богуна. Життепис короля Данила, маркантного типу українця, що бачив спасіння для свого народу тільки у звязку зі західною Европою, чи життепис самостійника полковника Богуна, що по Переяславській Умові не хотів присягати Москві, хочби навіть представлений невповні вірно, пригадав українцям їх світле минуле та їх історичне призначення бути частиною західної Европи.

Серед страху за свою скіру диктатори Кремля розпалювали вогонь, який нині знов хочуть гасити чистками, засланнями та репресіями. Розбудити той огонь було незвичайно легко, бо він все тлів причаєний, одначе опанувати його тепер, вже не так легко чи взагалі можливо.

Для ошукування світа большевики ввели у світ самостійну українську державу. Самостійною вона не є, одначе вона вказала шлях українцям куди їм прямувати та де є їх національний ідеал. Обговорюючи у свій час справу введення України в члени Обєднаних Націй, ми підкреслили корисність тої події для українського народу. Ми тоді писали, що Кремль грається з огнем, коли ставить перед очі українців їх ідеал навіть тоді, коли в дійсности є він використовуваний Москвою для своїх імперіялістичних цілей. Здорово думаюча людина скоро потрапить відшифрувати наміри Москви та віднайти правду.

Український нарід віднайшов правду і він нині домагається правдивої України, домагається дійсної влади над Україною. Супроти тих стихійних домагань українських мас і голови виконкомів безсильні, тому йдуть на склад. На склад, коли йде про дійсну владу над Україною пішов й сам Микита Хрущов, а на його місце прийшов новий кремлівський терорист, ще більше крівавий. Але немає сили, яка подоліла б українського духа. Бо він, а з ним і Україна — невміручі.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

Нова атракція на Фестивалю Української Молоді

Наші інформації про Фестиваль Американської Молоді, який відбудеться вже в найблищу неділю, дня 1-го червня в год. 2:30 після полудня в залі Скул оф Фешин Дізайн Одіторіюм, 225 Вест 24-та вулиця в Ню Йорку і на який, очевидно, вже всі придбали собі білети вступу, були б ще більш неповні, якщоб ми бодай коротко не згадали окремо про виступ групи танцюристів під керівництвом Івана Фліса. Ця група виступить і в інсценізації „Запорожців" і у „Вечерницях", а атракцією буде танець „Бурлака", що його бачив Іван Фліс в таборі українських скитальників в Регенсбургу, в Баварії, де він перебував з Американською Армією. Після повороту з війни, Іван фліс навчив цього танцю теж свою групу і вона задемонструє його на недільних „Вечерницях".

Сензацією буде теж танець „Запорожкий Герць" під час інсценізації образу Репіна „Запорожці пишуть лист до султана". Діло в тому, що замісць чотирьох козаків, як це водилося досі, тут „герцюватимуть" шістьох. Але як герцюватимуть! Цього в нас ще ніхто не бачив.

Треба додати, що група танцюристів Івана Фліса виступала недавно в Медісон Сквер Ґарден в Ню Йорку під час добродійної імпрези, яка уповноважнює групу вислати 10 бідніших дітей до літнього табору на два тижні. З окремим признанням треба ствердити, що Іван Фліс та його група танцюристів, яка начислює 25 членів, виступають безкоштовно, беручй до уваги благородну ціль, на яку призначений дохід з Фестивалю, іменно допомогоу українським скитальникам. Атракції групи танцюристів Івана Фліва та благородна ціль імпрези є черговим переконливим доказом, чому українське громадянство повинно взяти в ній масову участь.

мп

HEALTH HINTS

("Health Hints" is a regular contribution to this paper by The Medical Society of New Jersey. Questions should be addressed to the Office of the Society, 315 West State Street, Trenton 8, N. J.)

NEW HOPE FOR GOITER PATIENTS

A goiter is an enlargement of the thyroid, the small gland situated in the front part of the neck. There are three types of goiter: the first is the colloid goiter that frequently develops in young girls at puberty. It is sometimes so small, it is scarcely noticeable.

Second is the large "adenomatous" goiter that may be either non-toxic, that is, without other symptoms than the swelling itself, or toxic. Toxic goiter results in palpitation of the heart, loss of weight and strength, insomnia, tremor, sweating, nervousness and other emotional disturbances.

Third and most distressing type is the exophthalmic goiter, so-called because it causes the eyes to protrude. Other symptoms of this type are the same as those of the toxic adenomatous goiter.

Search for a medical cure of goiter still goes on although such aids as x-rays, radioactive iodine and thiouracil have helped to check this disease.

Ever since the efficacy of iodine for goiter has been realized, doctors have been looking for a way to prevent the disease.

Already a new substance is being tried: thiouracil. Doctors are using it in preoperative treatment. Some hope that it will cause the symptoms to disappear completely and relieve the patient of the need for an operation. Only time will tell if this is the case. As a preoperative treatment it usually controls hyperthyroidism completely during the period of administration and as a result the patient can stand an operation with minimal risk, and be up and home again within ten to twenty days.

But thiouracil is toxic to about 11 per cent of the people. Therefore, it must be used with caution.

Today x-rays are used in many hospitals throughout the country and doctors feel that when properly administered in certain cases they are definitely effective.

If x-rays help cure goiter in some patients, would not internal irradiation with radioactive iodine cure more because it would be concentrated? It would be like placing within the thyroid an internal radiation.

Does this new magic really work? According to one report a single dose has cured 35 out of 46 cases. In another report, 80 per cent of the cases were cured.

Average time for a complete response was from seven to eight weeks which is longer than for either iodine or thiouracil.

It may thus be said that there is no one "best" way of treating goiter. Each case is individual and after a careful study, usually including metabolism tests, the doctor works out the one treatment program best suited to the particular patient.

ВПИСУЙТЕ СВОЇХ ДІТЕЙ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ І В ТАКИЙ СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧІТЬ ЇХ БУДУЧЧИНУ

В ПОШАНУ ДО АМЕРИКАНСЬКИХ ЛІКАРІВ. — Дня 9. червня пустять у поштовий рух нову три-центову марку з таким виглядом, як на картині, щоб таким чином пошанувати працю американських лікарів. Це є репродукція образу „Лікар". Оригінал намалював сер Люк Филдес.

Контроля атомової енергії в Злучених Державах

Контроля атомової енергії в Злучених Державах . . . .

Покищо людство побачило на ділі нечувану досі руйнуючу силу атомової енергії. Але та сила може не тільки нищити, але й творчою бути. В Америці — та й в інших країнах — вже працюють над розвитком тої сили для мирного, так само як і для воєнного вжитку.

Згідно з твердженням вчених, які працювали у воєнним — в два більйони долярів — „Мангатен Праджектт" (в лабораторіях та заводах, де примінювали атомову енергію як воєнне знаряддя), використання атомової енергії для мирних цілей буде яких два роки обмежене до наукових дослідів в ділянці медицини, хемії, металургії та чистої науки. Проте, на полі медицини певні побічні вироби при „діленні атому" вже мають великі можливості та примінюються для поширення знання про основні життєві процеси та про можливе лікування рака та інших страшних хороб.

Які є головні риси федерального закону, згідно з яким ця країна доширює примінення цеї найбільшої сили не тільки для воєнних, але і для мирних цілей? Після того як сенат затвердив призначення до федеральної комісії в справах атомової енергії, зроблені президентом Труманом, варто зробити короткий огляд тої справи.

Треба пригадати, що 1-го серпня 1946 року — рік після скинення першої атомової бомби на Гирошиму — президент підписав закон про атомову енергію. Тим встановлено контролю та розвиток атомової енергії в Злучених Державах, що може підлягти змінам коли Обеднані Держави встановлять свою контролю.

Принятим законом встановлено комісію з пяти членів — всі цивільні — та головного управителя, що має призначати президент а сенат затверджувати. Тим законом уряд дістав фактично монополію на патенти та винаходи в ділянці атомової енергії. Комісія дістала контролю над всіма матеріялами, потрібними для „ділення" атому, над існуючими і будучими. Виробництво атомових бомб залишається в руках федерального уряду, але Комісія може дати дозвіл приватним підприємцям та корпораціям будувати фабрики і в них виробляти потрібні матеріяли. Вживання атомової енергії та побічних виробів для мирних завдань може провадитись в громадських та приватних інститутах, але тільки за спеціяльним дозволом.

В додаток до Комісії законом створено чотири технічних відділів, що мають співпрацювати з Комісією. В одним з тих відділів заступлені збройні сили. Крім того встановлено Військовий Звязковий Комітет, що складається з невизначеного числа військових та морських старшин. Цей Комітет співпрацює з головною Комісією в справах вживання атомової енергії для військових цілей. Співпрацює з Комісією також Дорадчий Комітет, що складається з визначних вчених та техніків. Справу атомової енергії про атомову енергію має доглядати Спільний Конгресовий Комітет.

Створення цивільної Комісії минулого року викликало серед вчених та громадських провідників сподіванку, що Америка перша за все цікавиться використанням атомової енергії для не-воєнних цілей. Але виглядає так, що воєнні завдання ще довший час стоятимуть на першім місці.

Головою Комісії є Дейвид Е. Лилиентал — бувший голова „Тенесі Валей Оторити". Він був спів-автором знаного Звіту Ачесон-Лилиентал — основа американського пляну як мають Обеднані Держави контролювати атомову енергію. Згідно з законом про атомову енергію, він, разом з членами Комісії, має старатися про розвиток атомової енергії для оборони, а також для добробуту американського народу.

Загальна Рада — ФЛІС.

ЩЕ ОДИН ОРДЕР ДЛЯ ЧОРЧІЛА. — Французький премієр, Пол Рамадіє, декорує в Парижі найвищим французьким відзначенням, Мілітарною Медалею, бритійського премієра воєнних часів, Винстона Чорчіла.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо зпочатку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

* * *

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

6864. Лучкович Марти з села Угрин, Новий Санч, від Підгірська Юлії і Вікторії.

6865 а). Мотовильник Розалії з с. Лиситиці, Стрий, від Кізима Марії.

6865 б) Ящак Михайла з с. Голошинці, Підволочиська, від Ясюк Григорія з с. Щепанів, Бережани.

6867. Гудак Софії (Крупська) від Крупський Івана з села Радошиці, Сянік.

6868. Віхоть Вульки з с. Гута Польницька, Камінка Струмилова, від Ільків Теофіля.

6869. Фігура Пелагії з села Лютовиська, Новий Самбір, від Ганяк Василя.

6870. Віллер Ісаака з с. Петрівка, Харків, від Віллер Якова.

6871. Яскулка Катерини з с. Сернів, Яворів, від Бродра Івана.

6872. Ясній Йосифа з с. Тростянець Великий, Зборів, від Глас Йосифа.

6873. Кричковський Івана з с. Вільшаниці, Сянік, від Кричковський Андрея.

6874. Перожак Василя, Андрія і Катерини з с. Грабівка, Сянік, від Перожак Івана.

6876. Біляс Петра і Стефанії з с. Моречів, Сянік, день на скитальщині від брата Біляс Петра в Америки. (Европейські часописи просимо передрукувати).

6877. Ходзінський Франка, Яська і Сташка з с. Бібрка, Лісько, десь на скитальщині від Дашкевич Дмитра в Канаді. (Европейські і таборові часописи просимо передрукувати).

6878. Моштук Катерини (Гогішна) з с. Данильча, Рогатин, від Атаманчук Олекси.

6879. Борис Фаврони з с. Сіде, Самбір, від Яворський Івана.

6880. Кашубинський Олекси Тарасович від Кашубинський Лаврента.

6881 а). Хорко Анни, Велитович-Слободин Катерини від Лялька Михайла.

6881 б). Микита Василя від Микита Івана.

6881 в). Різник Володимира, Рудий Степана, Кізима Омеляна від Лешук Костя.

6881 г). Дурбак Івана від Дурбак Анни.

6881 ґ). Матійців Анни (Купшер) від Матійців Прокопа.

6881 д). Гнатюк Леона і Нестора з с. Мамаївці, Коваль Івана з с. Старі Кути, Варенька Ілька з с. Ленківці, Лапайків з с. Шубранця, Остафійчук від Танюк Ілька.

6881 е). Годинський Лаврентія Андрієвич з с. Рожишно від Годинський Микола Лавр.

6881 є). Комарницький Івана від Лесик Володимира.

6881 ж). Ващик Дмитра, Сліпий Р., о. Борса, проф. Бас від Климовський Ярослава.

6881 з). Шанковський П. від Купчинський Романа з Радехівщини.

6883. Козак Михайла з села Коропець, Бучач, від Данчук Івана.

6884. Русин Григорія, Паталіга Григорія з с. Волохате, Турка, від Русин Григорія.

6885. До односельчан з села Пілинка, Самбір, від Задорожний Мартина.

6886. До знакомих з с. Иабина, Самбір, від Припік Василя.

6887. Василь Ілька від Гальчук Михайла з с. Заліщик, Бучач.

6888. Заліський Михайла з с. Кривопула, Товмач, від Заліський Павла.

6889. Шидловський від д-ра Шидловський Осипа.

6890. Данчук Миколи з села Торговиці, Товмач, від Данчук Миколи.

6890 а). До учнів і знакомих зі Станиславова, Сокаля, Самбора, Бучача і Будапешту від проф. Гамерський Остапа.

6891. Бордяк Миколи від Подлецький Івана.

6892. Димитрів Владики з с. Росохата, Лісько, від Андрушко Федя.

6893. Залуцький Йосифа з с. Сільця, Підгайці, від Човган Евгена.

6894. До знакомих з с. Волошина, Самбір, від Ганич Василя.

6895. Коритко Василя, Свєдзінська Марії з с. Черче, Рогатин, від Стек Анни (Войнар).

6896. Волошиновський Івана з с. Гаслівка, Самбір, від Кіхтан Василя.

6897. Стецевич Павла від Сибилло Петра.

6898. Колінко Матвій з села Цвітів, Калуш, від Колінко Ярослава.

6899. До рідних і знакомих від Заворотюк Мирона син священика.

6900. Конця Степана з села Ігнаші, Ярослав, від Мац Івана.

6901. Балата Дмитра і односельчан від Балата Петра.

6902 а). Сидорович Степана з с. Райтеровичі, Самбір, від Дмитришин Степана.

6902 б). Олесник Марії (Терлецька) з с. Лібухови від Винницька Катерини.

6903. Борис Миколи, Горунь від Борис Ярослави з Перемишля.

6904. Юревич, Ковалишин з Ходорова, Небельська Володимири (Коцовська) з Жидачева, Вербовський, Міщук від Кецала Евгена з с. Добрівляни, Ходорів.

6905. Овадюк Богдана і Юрія зі Скала над Збручем від Руцицький Антона.

6906. Лучкович Марти від Підгірська Вікторії з с. Угрин, Новий Санч.

6907. Гартон Катерини (Терлецька) від Терлецький Івана.

6908. Василівська Марії з с. Лубна, Коросно, від Васінько Гната.

6909. Прус Анни з с. Мальчич, Городок, від Демків Лукаша.

6910. Кіт Михайла з с. Люблинець Нових, Любачів, від Денека Семена.

6911. Сафіян Марії (Лотоцька) від Лотоцький Левка з с. Вілька, Радехів.

6912. Стасюк Юрка з с. Королівка, Борщів, від Стасюк Марії (Омелянчук).

6913. Белькевич Атаназа і Марти з с. Булли, Вілейка, від Петрусевич Миколи.

6914. Прейчак Ілька, Семена і Івана з с. Поляна, Сянік, від Лакомий Василя.

По інформації писати до:

United Ukrainian American Relief Committee

P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

В запитах просимо конечно подавати групу і число.

ЩО ПИШУТЬ?

ВЕЛИКДЕНЬ В ТАБОРІ В РІМІНІ; ПРИГОТУВАННЯ ДО ВИЇЗДУ.

(З листа з 16. квітня, 1917, до сестри в стейті Ню Йорк.)

Лист від Тебе отримав я у Великодну Суботу. Я дуже ним утішився, бо мав защо купити кусник хліба на свята. У нас в таборі дістали ми такі святочні харчі на три дні на одну особу: 1 хліб, ваги 90 декаграмів, по два яблука і по дві помаранчі. До того ще приходив з кухні рано й вечером чай, а на обід літра зупи. Та добре, що хоч чоловік живе між своїми людьми і маємо своїх священиків.

Перед святами були в нас реколекції, до нас приїхали священики з Риму, а до того маємо своїх чотирьох, отже на Великдень правило Службу Божу 8 священиків. Від нас пишуть уже до дому і дістають відповідь на ці листи.

У нас був сотник Панчук з Канади і сказав, що в лаґері вже довго не будемо сидіти. Від нас поїхав він до Англії при кінці квітня, а перед виїздом сказав, що ще раз приїде до нас. Правдоподібно ми вже незабаром видемо, але куди, то ніхто не знає, бо то тримають в тайні. Одні кажуть, що до Англії, другі, що до Африки, точно не знає ніхто. Перший бльок уже пакується до відїзду на неділю 20 квітня. Кажуть, що всі ми виїдемо в одно місце. Тому до мене на той лист уже не відписуй, аж доки я до Тебе нового листа не напишу. Кінчу.. Христос воскрес!

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Ю. М. Ш. — Дякуємо за надіслане. Як розвідаємо за „вишивання хрестиками", напишемо Вам.

Е. М. К. — Дякуємо за витинок з „Лайф" про Дороті Шейвер, президентка Лорд-Тейлор з її річною платнею в сумі $110,000 та зацікавленням теж і „українським сепаратистичним рухом"... Про це „диво" ми вже читали.

ТАРЗАН, ч. 1109. Завість у джунглях.

AS TARZAN PULLED THE BLONDE BEAUTY FROM THE WILD WATERS, THE JEALOUS TAWN STEPPED FORTH WITH HER TWO LEOPARDS.

"YOU LIKE THE FAIR ONE BETTER THAN ME," SHE CRIED ACCUSINGLY.

"CONTROL YOUR LEOPARDS!" COMMANDED THE APE-MAN, INWARDLY AMUSED. "I SHALL HELP YOU BOTH!"

OBEDIENTLY TAWN ORDERED HER BEASTS DOWN WHILE, SECRETLY, SHE PLOTTED TO ELIMINATE HER RIVAL.

Distr. by United Feature Syndicate, Inc.

Коли Тарзан витягнув ясну красавицю з дикої води, завистна Товна виступила наперед з своїми двома леопардами.

„Ага, ти любиш оцю ясноволосу більше ніж мене" — закликала вона розжалена.

„Погамуй своїх леопардів!" сказав розказуючи малпочоловік. „Я стану вам обоїм до помочі!"

Слухняно наказала Товна звірятам покластися на землю, одначе потайки вона мала плян позбутися своєї суперниці.